

PODSUMOWANIE BADAŃ GRZYBÓW NA WYSPIE STOGI W 2023 R.

W roku 2023 przeprowadzono badania terenowe na obszarze Wyspy Stogi w poszukiwaniu gatunków grzybów wielkoowocnikowych (Macromycetes). Poszukiwano gatunki należące do dwóch gromad: grzyby workowe, czyli woreczniaki (**Ascomycota**) oraz grzyby podstawkowe, czyli podstawczaki (**Basidiomycota**). Te pierwsze produkują zarodniki skupione w mikroskopijnych tworach nazywanych workami (łac. *ascus*), drugie wytwarzają je na tzw. podstawkach (łac. *basidium*); stąd wywodzą się naukowe (łacińskie) nazwy wymienionych gromad grzybów.

Badania grzybów Wyspy Stogi prowadzono całorocznie z wyłączeniem wiosny, a obejmowały one następujące podłoża: gleba i ściółka, żywe drzewa, martwe drewno, odchody zwierząt, pióra ptaków, rośliny runa leśnego, konstrukcje drewniane w lesie i poza lasem, piasek na plażowych wydmach itp. Szczególną uwagę zwrócono na grzyby pod ochroną prawną (ROZPORZĄDZENIE 2014) oraz gatunki z Czerwonej Listy Macromycetes (WOJEWODA i ŁAWRYNOWICZ 2006). Stwierdzono ogółem 176 gatunków, w tym 12 Ascomycota i 164 Basidiomycota. Nie ma wśród nich gatunków podlegających ochronie ścisłej, a jeden gatunek jest pod ochroną częściową.

WYKAZ STWIERDZONYCH GATUNKÓW

ASCOMYCOTA (CHMIEL 2006)

Brak polskiej nazwy *Diatrype stigma* (Hoffm.: Fr.) Fr.
Brak polskiej nazwy *Propolis farinosa* (Pers.) Fr.
Drewniak wielokształtny *Jackrogersella multiformis* (Fr.) L. Wendt, Kuhnert & M. Stadler
Dwuzarodniczka cytrynowa *Bisporella citrina* (Batsch) Korf & S.E. Carp.
Galaretnica mięsista *Ascocoryne sarcoides* (Jacq.) J.W. Groves & D.E. Wilson
Gruzełek cynobrowy *Nectria cinnabarina* (Tode) Fr.
Kustrzebka przeoczana (k. wypaleniskowa) *Peziza praetervisa* Bresadola
Łuszczeniec klonowy, czerniak klonowy *Rhytisma acerinum* (Pers.) Fr.
Piestrzyca sosnowa *Helvella leucomelaena* (Pers.) Nannf.
Próchnilec gałęzisty *Xylaria hypoxylon* (L.) Grev.
Sklerotka bulwiasta *Dumontinia tuberosa* (Bull.) L.M. Kohn
Zgliszczak pospolity *Kretzschmaria deusta* (Hoffm.) P.M.D. Martin

BASIDIOMYCOTA (WOJEWODA 2003)

Berłóweczka frędzelkowana *Tulostoma fimbriatum* Fr. – [V]
Błyskoporek podkorowy *Inonotus obliquus* (Ach. ex Pers.) Pilát – [Chr. cz., R]
Błyskoporek promienisty *Xanthoporia radiata* (Sowerby) Tura, Zmitr., Wasser, Raats & Nevo
Boczniazek pomarańczowożółty *Phyllotopsis nidulans* (Pers.) Singer – [V]
Boczniak ostrogowaty *Pleurotus ostreatus* (Jacq.) P. Kumm.
Chropiatka pospolita *Thelephora terrestris* Ehrh.
Chrząstkoskórnik purpurowy *Chondrostereum purpureum* (Pers.) Pouzar
Ciemnobiałka wiosenna, c. płowa *Melanoleuca cognata* (Fr.) Konrad & Maubl
Ciżmówka *Crepidotus* sp.
Ciżmówka miękka *Crepidotus mollis* (Schaeff.) Staude
Czernidłak błyszczący *Coprinellus micaceus* (Bull.) Vilgalys, Hopple & Jacq. Johnson
Czernidłak *Coprinus* sp. (1)

Czernidłak *Coprinus* sp. (2)
Czubajeczka biała *Lepiota alba* (Bres.) Sacc.
Czyrogmatwica sosnowa, czyreń sosnowy *Porodaedalea pini* (Brot.) Murrill – [R]
Drewniczka drobnopora *Xylodon flaviporus* (Berk. & M.A. Curtis ex Cooke) Riebesehl & Langer
Drewniczka różnopora *Schizopora paradoxa* (Schrad) Donk
Drobnołuszczyk czarnoostrzowy *Pluteus atromarginatus* (Konrad) Kühner
Drobnołuszczyk jeleni *Pluteus cervinus* (Schaeff.) P. Kumm.
Drobnołuszczyk mleczny *Postia tephroleuca* (Fr.) Jülich
Fałdówka kędzierzawa *Plicatura crispa* (Pers.: Fr.) Rea – [R]
Gąska ognista *Tricholoma focale* (Fr.) Ricken – [E]
Gąska ziemistoblaszkowa *Tricholoma terreum* (Schaeff.) P. Kumm
Gąsówka fioletowawa *Lepista nuda* (Bull.) Cooke
Gąsówka rudawa *Paralepista flaccida* (Sowerby) Vizzini
Gołąbek białozielonawy, g. grynszpanowy *Russula aeruginea* Lindblad ex Fr.
Gołąbek błotny *Russula paludosa* Britzelm.
Gołąbek brudnożółty *Russula ochroleuca* Fr.
Gołąbek brzożowy *Russula betularum* Hora
Gołąbek fiołkowozielony *Russula ionochlora* Romagn.
Gołąbek kunowy *Russula mustelina* Fr.
Gołąbek olszowy *Russula alnetorum* Romagn.
Gołąbek czerwono-fioletowy, gołąbek przydrożny *Russula sardonia* Fr.
Grzybówka chlorowonna *Mycena leptcephala* (Pers.) Gillet
Grzybówka cytrynowa *Mycena epipterygia* (Scop.) Gray
Grzybówka fioletowawa *Mycena pura* (Pers.: Fr.) P. Kumm.
Grzybówka hełmiasta *Mycena galericulata* (Scop.) Gray
Grzybówka krwista *Mycena haematopus* (Pers.) P. Kumm.
Grzybówka rdzawoplamista *Mycena zephirus* (Fr.) P. Kumm.
Hełmówka *Galerina* sp.
Hełmówka jadowita *Galerina marginata* (Batsch) Kühner
Hełmówka jesienna *Galerina autumnalis* (Peck) A.H. Smier & Sing.
Hubiak pospolity *Fomes fomentarius* (L.) Fr.
Kisielnica kędzierzawa *Exidia nigricans* Donk.
Kisielnica trzoneczkowa *Exidia glandulosa* (Bull.) Fr. – [R]
Klejoporek dwubarwny *Vitreoporus dichrous* (Fr.) Zmitr. – [E]
Kołpaczek *Panaeolus* sp. (Fr.) Quél.
Korkoząb kieliszkowy *Phellodon tomentosus* (L.) Banker – [E]
Korzeniowiec wieloletni *Heterobasidion annosum* (Fr.) Bref. s.l.
Kozłarz babka *Leccinum scabrum* (Bull.) Gray
Krowiak olszowy *Paxillus rubicundulus* P.D. Orton, *P. filamentosus* Fr. – [R]
Krowiak podwinięty *Paxillus involutus* (Fr.) Fr.
Kruczaweczka piaskowa *Psathyrella ammophila* (Durieu & Lév.) P.D. Orton – [E]
Kruczaweczka *Psathyrella* sp.
Kruczaweczka zaroślowa *Psathyrella candolleana* (Fr.) Maire
Kurzawka *Bovista* sp.
Lakownica spłaszczona *Ganoderma applanatum* (Pers.) Pat.
Lakówka pospolita *Laccaria laccata* (Scop.) Cooke
Lejkówka szarawa *Clitocybe nebularis* (Batsch) Kumm.
Lejkówka żółto-brązowa *Infundibulicybe gibba* (Pers.) Harmaja
Lisówka blada *Hygrophoropsis macrospora* (D.A. Reid) Kuyper – [R]

Lisówka pomarańczowa *Hygrophoropsis aurantiaca* (Wulfen) Maire
Łuskwiak nastroszony *Pholiota squarrosa* (Fr.: Fr.) Singer
Łuskwiak topolowy (ł. niszczący) *Hemipholiota populnea* (Pers.) Bon
Łuskwiak wypaleniskowy *Pholiota highlandensis* (Peck) Quadr. & Lunghini
Łuskwiak złotawy *Pholiota aurivella* (Batsch) P. Kumm.
Łuskwiak zmienny, łuszczak zmienny *Kuehneromyces mutabilis* (Schaeff.) Singer & A.H. Sm.
Łycznik białawy *Panellus mitis* (Pers.) Singer
Łycznik późny *Sarcomyxa serotina* (Pers.) V. Papp
Łysak plamistobkaszkowy *Gymnopilus penetrans* (Fr.) Murrill
Łysiczka czarnobrzazowa *Deconica montana* (Pers.) P.D. Orton – [R]
Łysostopek pospolity *Gymnopus dryophilus* (Bull.) Murrill
Łzawnik drobnozarodnikowy *Dacrymyces microsporus* P. Karst
Łzawnik rozciekliwy *Dacrymyces stillatus* Nees
Maślak sitarz *Suillus bovinus* (L.) Roussel
Maślak ziarnisty *Suillus granulatus* (L.) Roussel
Maślak zwyczajny *Suillus luteus* (L.) Roussel
Maślanka wiązkowa *Hypholoma fasciculare* (Huds.) P. Kumm.
Mleczaj bukowy, m. podryzyk *Lactarius subdulcis* (Bull.: Fr.) Gray
Mleczaj dębowy, mleczaj miły *Lactarius quietus* (Fr.) Fr.
Mleczaj kamforowy *Lactarius camphoratus* (Bull.) Fr.
Mleczaj *Lactarius* sp.
Mleczaj omszony *Lactarius pubescens* Fr.
Mleczaj paskudnik *Lactarius necator* (Bull.) Pers.
Mleczaj rudy *Lactarius rufus* (Scop.) Fr.
Mleczaj rydz *Lactarius deliciosus* (L.) Pers.
Mleczaj śluzowaty *Lactarius blennius* (Fr.) Fr.
Mleczaj wełnianka *Lactarius torminosus* (Schaeff.) Gray
Mleczajowiec chrząstka, mleczaj chrząstka *Lactifluus vellereus* (Fr.) Kuntze
Monetka bukowa *Mucidula mucida* (Schrad.) Pat.
Monetnica maślana odm. szara *Rhodocollybia butyracea* for. *asema* (Fr.: Fr.) Antonin. Halling & Noordel.
Monetnica plamista *Rhodocollybia maculata* (Alb. & Schwein.) Singer
Muchomor *Amanita* sp.
Muchomor cytrynowy *Amanita citrina* Pers.
Muchomor czerwieniejący *Amanita rubescens* Pers.
Muchomor czerwony *Amanita muscaria* (L.) Lam.
Muchomor narcyzowy *Amanita gemmata* (Fr.) Bertill.
Muchomor plamisty *Amanita pantherina* (DC.) Krombh.
Muchomor rdzawobrzazowy *Amanita fulva* Fr.
Niszczyca płotowa *Gloeophyllum sepiarium* (Wulfen) P. Karst.
Niszczyk iglastodrzewny *Trichaptum abietinum* (Pers. ex J.F. Gmel.) Ryvarden
Niszczyk liściastodrzewny *T. bifforme* (Fr.) Ryvarden – [R]
Niszczyk ząbkowany *Trichaptum fuscoviolaceum* (Ehrenb.) Ryv.
Olszóweczka miodowożółta *Naucoria* cf. *escharioides* (Fr.) P. Kumm.
Opieńka ciemna *Armillaria ostoyae* (Romagn.) Herink
Opieńka północna *Armillaria borealis* Marxm. et Korhonen
Pieczareczka różowoblaszkowa *Leucoagaricus leucothites* (Vittad.) Wasser
Pieczarka *Agaricus* sp.
Pieczarka krwawiąca *Agaricus langei* (F.H. Møller) F.H. Møller

Pieniążniczka szyszkowa *Baeospora myosura* (Fr.) Singer – w Polsce jest rzadka
Pierścieniak grynszpanowy *Stropharia aeruginosa* (Curtis) Quéf.
Pięknoróg szydłowy *Calocera cornea* (Batsch) Fr.
Pieprznik jadalny, kurka *Cantharellus cibarius* Fr.
Płomienica zimowa *Flammulina velutipes* (Curtis) Singer
Pniarek brzozy (białoporek brzozy) *Fomitopsis betulina* (Bull.) B.K. Cui, M.L. Han & Y.C. Dai
Pniarek obrzeżony *Fomitopsis pinicola* (Sw.) P. Karst.
Podgrzyb (podgrzybek) brunatny *Imleria badia* (Fr.) Fr.
Porokolczak (ząbkowiec) kulistozarodnikowy *Steccherinum bourdotii* Saliba & David
Powleczka podkorowa *Vuilleminia comedens* (Nees: Fr.) Maire
Powłocznica cielista *Peniophora incarnata* (Pers.) P. Karst.
Powłocznica dębowa *Peniophora quercina* (Pers.) Cooke
Powłoczniczek gładki *Cylindrobasidium laeve* (Pers.) Chamuris
Purchawka brunatna *Lycoperdon umbrinum* Pers.
Purchawka chropowata *Lycoperdon perlatum* Pers.
Purchawka fioletowa, syn. czasznica workowata *Lycoperdon excipuliforme* (Scop.) Pers.
Rozszczepka pospolita *Schizophyllum commune* Fr.
Skórnik aksamitny *Stereum subtomentosum* Pouzar
Skórnik gałązkowy *Stereum ochraceoflavum* (Schwein.) Sacc.
Skórnik pomarszczony *Stereum rugosum* (Pers.: Fr.) Fr.
Skórnik szorstki *S. hirsutum* (Willd.: Fr.) Gray
Stożkówka *Pholiotina* sp.
Strzępiak ziemistoblaszkowy *Inocybe geophylla* (Bull.) P. Kumm.
Strzępiak ziemistoblaszkowy odm. liliowa *Inocybe geophylla* var. *lilacina* (Peck) Gillet
Strzępkoząb bzozy *Xylodon sambuci* (Pers.) Tura, Zmitr., Wasser & Spirin
Suchogłówka korowa *Phleogena faginea* (Fr.) Link – [E]
Szaroporka podpalana *Bjerkandera adusta* (Willd.) P. Karst.
Szczetkostopek (łysostopek) szpilkowy *Gymnopus androsaceus* (L.) Della Maggiora & Trassinelli
Szyszkolubka kolczasta *Auriscalpium vulgare* Gray
Szyszkówka *Strobilurus* sp.
Szyszkówka świerkowa *Strobilurus esculentus* (Wulfen) Singer
Świecznica rozgałęziona *Artomyces pyxidatus* (Pers.) Jülich – [V]
Tęgoscór cytrynowy *Scleroderma citrinum* Pers.
Trąbka otrębiasta, t. zimowa *Tubaria furfuracea* (Pers.) Gillet
Twardoskórzak łuskowaty, twarziak łuskowaty *Neolentinus lepideus* (Fr.) Redhead & Ginns
Twarziak anyżkowy *Lentinus suavissimus* Fr.
Twarziak zimowy, żagiew zimowa *Lentinus brumalis* (Pers.) Fr.
Twardzioszek czosnaczek *Mycetinis scorodoni* (Fr.) A.W. Wilson
Twardzioszek czosnkowy *Mycetinis alliaceus* (Jacq.) Earle ex A.W. Wilson & Desjardin
Twardzioszek przydrożny *Marasmius oreades* (Bolton) Fr.
Uszak bzozy *Auricularia auricula-judae* (Bull.) Quéf.
Włochatka jasna (brunatka Trogiusza) *Trametes trogii* Berk.
Wodnicha późna *Hygrophorus hypothejus* (Fr.) Fr. – [I]
Wrośniak różnobarwny *Trametes versicolor* (L.) Lloyd
Wrośniak strefowany *Trametes ochracea* (Pers.) Gilb. & Ryvarden
Wrośniak szorstki *Trametes hirsuta* (Wulfen) Lloyd
Zasłonak cynamonowożółty *Cortinarius cinnamomeoluteus* P.D. Orton

Zasłonak kleisty *Cortinarius mucosus* (Bull.) J. Kickx f.
 Zasłonak purpurowoblaszkowy *Cortinarius semisanguineus* (Fr.) Gillet
 Żagiew kasztanowata *Picipes badius* (Pers.) Zmitr. & Kovalenko
 Żagwiak wielkopory, jamczatka wielkopora *Podofomes mollis* (Sommerf.) Gorjón
 Żyłak promienisty *Phlebia radiata* Fr.
 Żyłak trzęsakowaty *Phlebia tremellosa* Schrad.
 Żylica olbrzymia *Phlebiopsis gigantea* (Fr.) Jülich

Tab.1. Zestawienie liczby gatunków grzybów wielkoowocnikowych na obszarze Wyspy Stogi z podziałem na kategorie zagrożenia i status ochronny – badania współczesne (2023 r.)

Gromada	Liczebność gatunków	Ex	E	V	R	I	Razem	Gat. (odm.) pod ochroną	
								ściślą	częściową
Ascomycota	12	-	-	-	-	-	-	-	-
Basidiomycota	164	-	3	3	8	1	15	-	1
Razem	176	-	3	3	8	1	15	-	1

Objaśnienie: Ex – gatunek wymarły lub zaginiony, E – gatunek wymierający,
 V – gatunek narażony na wyginięcie, R – gatunek rzadki,
 I – o nieokreślonym statusie zagrożenia

GATUNKI SPECJALNEJ TROSKI

Do tej grupy należą grzyby poddane ochronie prawnej oraz wyszczególnione na Czerwonej Liście Macromycetes (ROZPORZĄDZENIE 2014, WOJEWODA & ŁAWRYNOWICZ 2006).

Gatunki pod ochroną ściślą

Nie stwierdzono

Gatunki pod ochroną częściową

Błyskoperek podkorowy *Inonotus obliquus* (Ach. ex Pers.) Pilát

Gatunki z kategorii wymarłe lub zaginione – [Ex]

Nie stwierdzono

Gatunki z kategorii wymierające – [E]

Gąska ognista *Tricholoma focale* (Fr.) Ricken

Kruchaweczka piaskowa *Psathyrella ammophila* (Durieu & Lév.) P.D. Orton

Suchogłówka korowa *Phleogena faginea* (Fr.) Link

Gatunki z kategorii narażone na wymarcie – [V]

Berłoweczka frędzelkowana *Tulostoma fimbriatum* Fr.

Boczniaček pomarańczowożółty *Phyllostopsis nidulans* (Pers.) Singer

Świecznica rozgałęziona *Artomyces pyxidatus* (Pers.) Jülich

Gatunki z kategorii rzadkie – [R]

Błyskoperek podkorowy *Inonotus obliquus* (Ach. ex Pers.) Pilát

Czyrogmatwica sosnowa, czyreń sosnowy *Porodaedalea pini* (Brot.) Murrill

Fałdówka kędzierzawa *Plicatura crispa* (Pers.: Fr.) Rea

Kisielnica trzoneczkowa *Exidia glandulosa* (Bull.) Fr.

Krowiak olszowy *Paxillus rubicundulus* P.D. Orton, *P. filamentosus* Fr.

Lisówka blada *Hygrophoropsis macrospora* (D.A. Reid) Kuyper

Łysiczka czarnobrząza *Deconica montana* (Pers.) P.D. Orton

Niszczyk liściastodrzewny *Trichaptum biforme* (Fr.) Ryvarden

Gatunki z kategorii o nieustalonym statusie zagrożenia – [I]

Wodnica późna *Hygrophorus hypothejus* (Fr.) Fr.

W wyniku najnowszych badań terenowych (2023 r.) stwierdzono występowanie jednego gatunku pod częściową ochroną oraz 15 gatunków z Czerwonej Listy Macromycetes. Tak niewielka liczba grzybów szczególnej troski może wskazywać na antropogeniczny charakter lasu, gdzie dominują monokultury i uprawy sosny zwyczajnej (*Pinus sylvestris*), występują ograniczone rodzaje i liczba podłoży zajmowanych przez grzyby (gatunki drzew, rodzaje gleb i ich ekspozycja, insolacja, obfitość martwego drewna itp.) Zbliżone do lasu seminaturalnego są jedynie jego podmokłe fragmenty z dominującą olszą czarną (*Alnus glutinosa*) w rejonie Karasiowych Jeziorek. Warto podkreślić, że badania prowadzono tylko przez rok w warunkach długotrwałego niedoboru wilgoci w podłożach, zajmowanych przez badane grzyby wielkoowocnikowe.

Prócz dominującej sosny zwyczajnej, będącej w różnych stadiach rozwoju, tworzącej także nieliczny i rozproszony starodrzew, na badanym obszarze występuje m.in. brzoza brodawkowata (*Betula pendula*) i brzoza omszona (*B. pubescens*) oraz wspomniana olsza czarna (*Alnus glutinosa*). Pozostałe gatunki trafiają się rzadziej; są to np. jarzab pospolity (*Sorbus aucuparia*), klon pospolity (*Acer platanoides*), dąb szypułkowy (*Quercus robur*), olsza szara (*Alnus incana*), topole (*Populus* sp.), wierzby (*Salix* sp.), m.in. wierzba ostrolistna (*S. acutifolia*), buk pospolity (*Fagus sylvatica*) – tworzy niewielkie zgrupowania drzew. Kolejne gatunki to inwazyjny jesion amerykański (*Fraxinus americana*), a z krzewów kruszyna pospolita (*Frangula alnus*), głóg jednoszyjkowy (*Crataegus monogyna*), trzmielina zwyczajna (*Euonymus europaeus*), róża polna (*Rosa canina*). Krzewem rozpowszechnionym, rosnącym w pasie przybrzożowym jest rokitnik pospolity (*Hippophaë rhamnoides*), któremu towarzyszy często azjatycka róża pomarszczona (*Rosa rugosa*). Wymienione gatunki dendroflory są potencjalnymi symbiontami grzybów należących do symbiotroficznych ryzobiontów, czyli gatunków mykoryzowych. (ORŁOŚ 1966).

Gatunkiem związanym z runem (allobiont) była sklerotka bulwiasta (*Dumontinia tuberosa*) – Ascomycota, obligatoryjny pasożyt zawilca gajowego (*Anemone nemorosa*). Wśród mchów występuje spinka pomarańczowa (*Rickenella fibula*).

Na wyróżnienie zasługują zwłaszcza gatunki należące do kategorii wymierające – [E]. Należy do nich kruchaweczka piaszkowa (*Psathyrella ammophila*), która występuje na wydmie białej porośniętej przez trawę piaszownicę zwyczajną (*Ammophila arenaria*); w Polsce odnotowano niewiele stanowisk tego grzyba.

Gatunkiem notowanym także na niewielu stanowiskach jest gaska ognista (*Tricholoma focale*), preferująca sosnowe piaszczyste lasy i wydmy. Znana jest z boru bażynowego (*Empetro nigri-Pinetum*), rosnącego wzdłuż pobraża Bałtyku, np. w okolicy Białogóry (badania własne autora).

Stwierdzona na jednym stanowisku suchogłówka korowa (*Phleogena faginea*) zasiedliła zamierającą olszę szarą. Grzyb ten jest zaliczany do tzw. gatunków puszczańskich i do niedawna był notowany w Polsce wyłącznie w parkach narodowych; obecnie rozpowszechnił się (SZCZEPKOWSKI i in.).

Ponieważ w lasach Wyspy Stogi żyją dziki i łosie, poszukiwano grzybów koprofilnych (azotolubnych), występujących na odchodach wymienionych zwierząt. Nie stwierdzono jednak obecności tych organizmów.

Pomimo wpisania na Czerwoną Listę Macromycetes wodniczy późnej (*Hygrophorus hypothejus*) oraz fałdówka kędzierzawej (*Plicatura crispa*), gatunki te na Wyspie Stogi, a także na Pomorzu Gdańskim występują na wielu stanowiskach, zatem są grzybami dość pospolitymi.

ZAUWAŻONE ZJAWISKA TOWARZYSZĄCE BADANIOM GRZYBÓW, REFLEKSJE, WNIOSKI, SUGESTIE

W trakcie poszukiwania stanowisk grzybów makroskopijnych dość często natrafiano na porzucone śmieci. Były to głównie plastikowe, szklane i metalowe opakowania po napojach, w szczególności po alkoholu (puszki i butelki). Warto tu wspomnieć, że lokalni działacze, promujący Stogi jako ośrodka kultury, zorganizowali niedawno społeczne czyszczenie okolicznego lasu z porzuconych tu śmieci. Szczególnie sporo stwierdzono ich w bliskości ośrodków wypoczynkowych.

Na obszarze nadmorskiego boru ujawniono zjawisko grillowania pomimo zakazu palenia ognisk. W rejonie tym znajduje się oznakowany szlak prowadzący ze Stogów do Gór Zachodnich. Jest on wykorzystywany przez osoby spacerujące w towarzystwie luźno puszczanych psów; zwierzęta te niekiedy są agresywne w stosunku do innych osób.

Najbardziej narażony na antropopresję jest obszar wydmy. Plażowicze wykorzystują go jako „toaletę pod chmurką” z powodu braku sanitariatów w obrębie samej plaży. Przy okazji dokonują totalnego wydeptywania podłoża [tworzą się zaczątki erozji gleby w miejscu egzystencji naziemnych porostów z rodzaju chrobotek (*Cladonia* spp.)]. W ten sposób są dewastowane również stanowiska chronionego porostu islandzkiego (*Cetraria islandica*), pawężnic (*Peltigera* spp.) oraz wydmych roślin zielnych. Według informacji mieszkańców Stogów, tymi „dewastatorami” stanowisk wydmych porostów są m.in. grupy męskich osobników o odmiennych preferencjach seksualnych, paradujących tu nago. Innymi osobami odwiedzającymi obszar wydmy są zbieracze grzybów.

Ślady w terenie wskazują na obecność ongiś drucianych płotków, które blokowały dostęp do obszarów wydmy. Może należałoby powtórnie ogrodzić ów obszar. Wydaje się celowe obecnie zarówno skuteczniej informować spacerowiczów o zakazie pobytu na wydmych (tablice informacyjne, ulotki), jak i uaktywnić służby porządkowe, kontrolujące i działające prewencyjnie na osoby łamiące przepisy ochrony środowiska (tj. zakaz wstępu).

Bardzo istotnym czynnikiem związanym z ochroną cennych nadmorskich siedlisk jest szerzenie wiedzy przyrodniczej, m.in. edukacja lokalnego społeczeństwa w tym zakresie; dotyczy to w szczególności młodego pokolenia. Zadanie to należy w szczególności do organizacji pozarządowych o profilu proekologicznym. Prócz zajęć typowo edukacyjnych (prelekcje, wycieczki), mogłyby być organizowane także konkursy wiedzy o przyrodzie Stogów itp. Istotne jest współdziałanie owych edukatorów z lokalnymi władzami oraz działaczami społecznymi w zakresie ochrony dziedzictwa przyrodniczego Stogów.

Literatura

- CHMIEL M.A. 2006. Checklist of Polish larger Ascomycetes, Krytyczna lista wielkoowocnikowych grzybów workowych Polski. [W:] Mirek Z. (red.). Biodiversity of Poland, Vol. 8. Instytut Botaniki im. W. Szafera PAN, Kraków 2006.
- HAGARA L. 2015. Ottova encyklopedie hub. Ottovo Nakladatelstvi s. r. o., Praha, ss. 1153.
- KUJAWA A., RUSZKIEWICZ-MICHALSKA M., KAŁUCKA I. L. 2020. Grzyby chronione Polski. Rozmieszczenie, zagrożenia, rekomendacje ochronne. Instytut Środowiska Rolniczego i Leśnego. Polska Akademia Nauk, Poznań.
- ŁAKOMY P., KWAŚNA H. 2015. Atlas hub, Poradnik leśnika. Multico Oficyna Wydawnicza, Warszawa.

- MUŁENKO W., MAJEWSKI T., RUSZKIEWICZ-MICHALSKA M. 2008. A preliminary checklist of micromycetes in Poland. Wstępna lista grzybów mikroskopijnych Polski. [W:] Mirek Z. (red.). Biodiversity of Poland. Vol. 9. W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy Sciences, Kraków.
- ORŁOŚ H. 1966. Grzyby leśne na tle środowiska. PWRiL, Warszawa.
- PEGLER D. 2003. Grzyby Polski i Europy. Wyd. Larousse, Wrocław.
- ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz.U. 2014 poz. 1408).
- SZCZEPKOWSKI A., KUJAWA A., BUJAKIEWICZ A. NITA J. KARASIŃSKI D., WOŁKOWYCKI M., WILGA M.S. 2008. *Phleogena faginea* (Pucciniomycotina, Atractiellales) in Poland – notes on ecology and distribution. Polish Botanical Journal 53(1): 81-90
- WOJEWODA W. 2003. Checklist of Polish larger Basidiomycetes, Krytyczna lista wielkoowocnikowych grzybów podstawowych Polski. [W:] Mirek Z. (red.), Biodiversity of Poland, Vol. 7, W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy Sciences, Kraków.
- WOJEWODA W., ŁAWRYNOWICZ M. 2006. Red list of the macrofungi in Poland, Czerwona lista grzybów wielkoowocnikowych w Polsce. [W:] Mirek Z., Zarzycki K., Wojewoda W., Szelaż Z. (red.). Red list of plants and fungi in Poland, Czerwona lista roślin i grzybów Polski. W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy Sciences, Kraków: 53–70.

OK